

Helsingin Seudun Lintutieteellinen Yhdistys —
Helsingforstraktens Ornitologiska Förening Tringa ry
Suojelusihteeri Hanna-Maija Kehvola
Annankatu 29 A 16
00100 Helsinki
suojelusihteeri@tringa.fi

Helsingin kaupungin Kirjaamo
Kaupunkisuunnitteluvirasto
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Asia: Muistutus Verkkosaaren pohjoisosan asemakaavaehdotuksesta

Lähtetäjä: Helsingin Seudun Lintutieteellinen Yhdistys — Helsingforstraktens Ornitologiska Förening Tringa ry (rek.nro 116.353, 2825 jäsentä vuoden 2015 lopussa). Tringa ry:n tarkoituksena on edistää ja kehittää lintuharrastusta, lintujen ja luonnonsuojelua sekä toimia alueensa lintuharrastajien ja tutkijoiden yhdysseityenä. Yhdistyksen toiminta-alue on Helsinki ja sen ympäristö (entinen Uudenmaan maakunta sekä Sipoo entisellä Itä- Uudellamaalla).

Helsingin Seudun Lintutieteellinen Yhdistys Tringa ry on tutustunut Verkkosaaren pohjoisosan asemakaavaehdotukseen ja sen aineistoihin ja esittää huolensa kaavan mahdollisista haittavaikutuksista Vanhankaupunginlahden linnustoon. Yhdistys oli asiasta aiemmin yhteydessä kaupunkisuunnittelulautakuntaan, sillä Vanhankaupunginlahden linnustoon aiheutuvia haittoja ei oltu käsitelty kaavaselostuksessa.

Vanhankaupunginlahden Natura-alue on yksi pääkaupunkiseudun keskeisimmistä luontokohteista. Natura-verkoston lisäksi lahti ja sen ympäristöt kuuluvat kansainvälisesti tärkeisiin lintualueisiin (IBA, Important Bird and Biodiversity Area) (Heath & Evans 2000), kansallisesti tärkeisiin lintualueisiin (FINIBA) (Leivo 2002) sekä Uudenmaan maakunnallisesti tärkeisiin lintualueisiin (Ellermaa 2010). IBA-hanke on BirdLife Internationalin hanke tärkeiden lintukohteiden tunnistamiseksi ja suojelemiseksi. Maailmasta tällaisia alueita on löydetty noin 12 000, ja alueista 100 sijaitsee Suomessa. FINIBA-hanke on ympäristöhallinnon ja BirdLifen yhteishanke, jossa kartoitettiin Suomen tärkeät lintualueet.

Katsomme, että kaavaselostukseen täydennetty Natura-vaikutusten arvioinnin tarvearviointi ei ole riittävä Vanhankaupunginlahden tasoisen kohteen vaikutuspiirissä. Riittämättömän Natura-tarvearvioinnin lisäksi kaavan vaikutuksia muihin linnustoarvoihin ei ole arvioitu lainkaan, vaikka merkittävät luontoarvot tulee lain mukaan selvittää ja huomioida kaavoituksessa myös suojelualueverkoston ulkopuolella. Edellä mainittujen tärkeiden lintualueiden rajaukset ovat Natura-aluetta suurempia ja ulottuvat miltei kaava-alueelle.

Vaikutustenarviointien tulisi kokonaisuudessaan olla perusteellisempia. Arvioinneissa käytetyissä selvityksissä on otettu hyvin vähän kantaa mm. veneilyn vaikutuksiin. Käsittelemättä jäivät mm. aallokon vaikutus ja yksittäisten sääntöjä rikkovien veneilijöiden aiheuttamat häiriöt. On myös huomattava, että Verkkosaaren edusta aukeaa keväällä jäästä ennen muuta Vanhankaupunginlahtea Vantaanjoen virtaaman vaikutuksesta. Lisääntyvä veneily alueella oletettavasti häiritseisi lepäileviä lintuja, kuten mm. Varsinais-Suomen alueella tehdyissä tutkimuksissa on osoitettu (Lindroos ja Alho 2007, Lindroos ym 2000). Lisäksi käytetyt selvitykset ovat osin jo vanhentuneita. Esimerkiksi maakunnalliset linnustoarvot on tunnistettu ja nimetty vasta vuonna 2010.

On myös huomattava, että yksittäisellä hankkeella ei välttämättä itsessään ole merkittäviä haittavaikutuksia, vaan vaikutukset kumuloituvat vähitellen. Vanhankaupunginlahdella ensisijaisen tärkeää onkin kaavan vaikutusten arviointi yhdessä muiden hankkeiden vaikutusten kanssa. Suuri osa luontaisesta kosteikosta on vuosikymmenten aikana jäänyt rakentamisen alle ja samalla puskurivyöhyke kosteikon ympärillä on

kaventunut. Voimakas lisäys asutuksessa on samalla lisännyt virkistyskäyttöä ja muuta liikkumista. Alueen heikentyminen näkyy mm. siten, että Viikki-Vanhankaupunginlahden Natura-alueen suojelutavoitteita ei ole saavutettu (Ellermaa 2014). Tilanteessa, jossa Natura-alueen suojeluarvot ovat jo ennestään heikentyneet, tulee uusien rakennushankkeiden vaikutukset arvioida erityisellä huolella ja ottaen huomioon jo ennestään tapahtuneet muutokset elinympäristöissä.

Huomautamme myös, että kaavoituksen kulku ei ole ollut asianmukainen. Luonto- ja Natura-vaikutusten arvioinnit tulisi tehdä hyvissä ajoin, jolloin niiden tulokset voitaisiin ottaa huomioon kaavaratkaisussa. Myös asemakaavamääräyksissä olisi perusteltua ottaa kantaa linnustoon kohdistuvien haittojen lieventäminen.

Helsingissä 12. päivänä syyskuuta 2016
Helsingin Seudun Lintutieteellinen Yhdistys —
Helsingforstraktens Ornitologiska Förening Tringa ry

Jukka Hintikka
Puheenjohtaja

Lähteet:

Ellermaa, M. 2010. Maakunnallisesti tärkeät lintualueet ja niiden tunnistaminen Uudellamaalla. Tringa 37. - 38.: 140 – 174.

Ellermaa, M. 2014. Vanhankaupunginlahden suojelun tila.

Heath M. F. & Evans M. I. (toim.) 2000. Important Bird Areas in Europe: Priority sites for conservation. 2 vols. BirdLife Conservation Series No. 8. BirdLife International, Cambridge, UK.

Leivo, M., Asanti, T., Koskimies, P., Lammi, E., Lampolahti, J., Mikkola-Roos, M., ja Virolainen, E. 2002. Suomen tärkeät lintualueet FINIBA. BirdLife Suomen julkaisu Nro 4. Suomen graafiset palvelut, Kuopio. 142 s.

Lindroos R. ja Alho, P. 2007: Veneilyn vaikutus Paimionlahden linnustoon. - Varsinais-Suomen luonto- ja ympäristöpalvelut 2007.

Lindroos, R., Lehikoinen, E. ja Sorakunnas E. 2000: Selvitys kalastuksen ja veneliikenteen vaikutuksista Laajoen suiston linnustoon. – Biota Bd Oy:n selvityksiä 9/2000.